

שלחו להדפסה

סדרת כתבות

נשות מרכז "רקמה"
צילום: אסנת בר אור

לחצו כאן להגדיל
הטקסט

נשים רוקמות עסק ומבשלות פרנסה

פרויקטים שיזמה יש מאין תנועת "אחותי" הפמיניסטית-מזרחית, מגשימות לכדי עסק רווחי את כישורן של בשלניות ירושלמיות ובקיאותן של נשים יוצאות אתיופיה במלאכת יד מסורתית. "אנחנו מנסות להפוך נשים מאוכלוסיות מוחלשות לנראות ומשפיעות", מסבירות היוזמות. תנועת העבודה 2007 - כתבה שישיית בסדרה אורלי פופר

איך הצליחו נשים יוצאות כורדיסטן, שרוב זמנן הוקדש לתחזוקת הבית והמשפחה, להקים עסק עצמאי? וכיצד התגברה קבוצת נשים שעלו מאתיופיה על המכשולים שמציב בפניהן שוק העבודה הישראלי? די במילה אחת, "אחותי", כדי להשיב על השאלות הללו, אבל ראוי להידרש ליוזמות התעסוקה לנשים שמפעילה התנועה הפמיניסטית-מזרחית בשנים האחרונות: מרכז "רקמה" בקרית-גת, בו הופכות נשים יוצאות אתיופיה מלאכות יד מסורתיות למקור פרנסה; ופרויקט "נשים מבשלות עסק", במסגרתו מתעלות בשלניות ירושלמיות את כישוריהן הקולינריים לכדי עסק רווחי.

את תנועת "אחותי" הקימה בשנת 1999 קבוצת פעילות פמיניסטיות-מזרחיות, במטרה להעלות לסדר היום הציבורי נושאים הכרוכים באי-צדק כלכלי וחברתי. מאז, הן משתפות פעולה עם נשים שאינן כלולות בהגמוניה החברתית, בהן מזרחיות, ערביות, יוצאות אתיופיה וחבר העמים ומהגרות עבודה. "אנחנו מנסות ליצור תנאים מתאימים בהם נשים מאוכלוסיות מוחלשות, שנתפסות בחברה הישראלית כשקופות, יהיו נראות ומשפיעות", מעידה מנהלת "אחותי" שולה קשת.

"בעבר התנועה הפמיניסטית שמה במרכז השיח נשים מהאליטה, ועסקה בקידומן של נשים בדירקטוריונים למשל", היא ממשיכה. "אנחנו שמות דגש על מעמד הפועלות, ומכאן נולדו הרעיונות לפרויקטים התעסוקתיים למי ששוק העבודה דוחה אותן, אבל יש להן יכולות והן ממלא עוסקות בעבודה שאין תמורתה שכר. הרעיון הוא לקחת את הכישרים הללו ולפתח אותם ליוזמות עסקית".

"לפתח את הכישרים ליוזמות עסקית". נשות "רקמה" (צילום: אסנת בר אור)

"היכולות שלי מפתיעות אפילו אותי"

בשיתוף עם ארגון "קול לאשה" הוקם לפני כשש שנים בירושלים פרויקט "נשים מבשלות עסק", בו השתתפו עד כה 18 נשים. "הנשים עוברות קורס בישול והעצמה תעסוקתית, ובהמשך משתלבות בעבודה במטבח קהילתי במרכז השיקומי "אלווין" לאנשים עם פיגור", קשת מספרת. "הפרויקט החל מהכשרה של קבוצת נשים מקרית-יובל במטרה לפתח את כישורי הבישול שלהן כדי שיוכלו לפתח עסקי קייטרינג והסעדה. כיום כבר יש נשים שהפכו להיות עצמאיות, ואחרות שחוששות מהמהלך ולהן המטבח הקהילתי נותן פיתרון".

לפני 14 שנה רימון עג'מי (56), משתתפת הפרויקט שהפכה לעצמאית בהמשך, שבה לישראל לאחר 18 שנות מגורים בהולנד. "חזרתי לארץ בעקבות בעלי שהיה קבלן כבישים ופיתוח. בשל מחלה תורשתית מצבו הידרדר - ולפיכך גם המצב הכלכלי שלנו הידרדר. פעמיים-שלוש בשבוע 'זכינו' לביקורים מאנשים שדרשו תשלום עבור המחאות חוזרות, כך שנאלצתי לצאת לעבוד במקומו". בצר לה עג'מי פנתה לארגון "קול לאשה", "לא במטרה למצוא עבודה אלא כדי לדבר עם מישהו", היא מספרת. "בארגון שאלו אותי מה הייתי רוצה לעשות וענית שאני טובה בבישול ויזמות עסקית מעניינת אותי. כאישה ממוצא מזרחי התחלתי לבשל בגיל 12,

נא להכיר

נשים בדואיות עושות עסק / אורלי פופר

איך מצלמים אירוע באוהל נשים בדואי אליו לגברים אסור להיכנס? מה תעשה אישה המבקשת לזמן טכנאי מכונות כביסה אך אינה יכולה להימצא ביחידות עם זר? וכיצד הופכים גידול כבשים לעסק רווחי? מרכז "אג'יק" מספק פיתרונות תעסוקה מקוריים לנשים הבדואיות בנגב. תנועת העבודה 2007 - כתבה חמישית בסדרה

[לכתבה המלאה](#)

כשעזרתי לאמא שלי במטבח, בתחילה בכפייה ואחר-כך כבר אהבתי את זה. תמיד בישלתי לחברים ואירחתי הרבה אנשים. כשהתקבלתי לקורס הרגשתי שזו תפנית בחיים".

לדבריה, "התחלתי את הקורס בחודש פברואר ובסוף אפריל כבר קיבלתי משימה ראשונה שפתחה לי את הדלתות, רכזת הקורס קיבלה מילגה ואני הכנתי את הכיבוד לאירוע". בהמשך עג'מי יידעה את מכריה וסביבתה באפשרות להזמין ממנה תקרובת לאירועים. "כשהסכין מונחת על הצוואר עושים דברים אפילו בלי להרגיש", היא נזכרת. "סיפרתי לאנשים על המאכלים שאני מכינה והם הזמינו ממני כיבוד לחגים. בחופש הגדול שוב הזמינו אותי להכין כיבוד לקבוצות לימוד בירושלים. הכנתי הצעות לתפריט לפי מה שלמדנו בקורס, אבל עדיין הרגשתי חוסר ביטחון".

אט-אט צבר העסק הקטן שלה תאוצה, ועג'מי נעזרה בידע שרכשה כדי לבנות אותו יש מאין. "שף לימד אותנו על סידור בופה וחישוב כמויות לבישול המוני, ועד היום יועצת עסקית מלווה אותנו. עשיתי הכל בבית וקניתי ציוד בהדרגה: מקפיא גדול, כיריים תעשייתיות, כלים להגשה ועוד. בסופו של דבר, היום בעלי הוא זה שעוזר לי", היא מתארת. על התגובות הצוננות עג'מי התגברה עם הזמן. "אנשים מבטאים חוסר ביטחון וכולם היססו לגבי התהליך, הזהירו אותי 'שלא ינצלו אותך, אולי זה לא יילך'. ובאמת, אם היו אומרים לי לפני שנתיים שאצליח להרים כזה פרויקט לא הייתי מאמינה", היא מחייכת, "ואני עדיין מפתיעה את עצמי".

"שיתוף בין ארגון פמיניסטי לעסק". מפגש ב"רקמה" (צילום: אסנת בר אור)

"אף פעם אישה לא הקימה מרכז כזה"

תחת הכותרת "כלכלה פמיניסטית" פועל בקרית-גת מרכז "רקמה", שלדברי קשת "יוצר מודל חדשני של שיתוף בין קהילה לעסקים. כשהקמנו את המרכז פיתחנו מודל תעסוקה לנשים ששוק העבודה הקפיטליסטי לא מאפשר להן למצוא עבודה מכובדת מפאת גילן או כי השכלתן אינה גבוהה, למרות שיש להן כישורים מדהימים. אנחנו רוצות לחשוף את העשייה האמנותית שלהן גם כדי לאפשר להן פרנסה מכובדת ועצמאות כלכלית - וגם כדי שהציבור יתודע לתרבות האתיופית". החיבור עם בית האופנה [קום איל פו](#) שתומך בפרויקט, מוסיפה קשת, אינו מסתכם במימון כספי. "מדובר בשיתוף פעולה ייחודי בין ארגון פמיניסטי לעסק", היא מתגאה. "לצד הכשרה מקצועית שנשות קום איל פו מעבירות למשתתפות, אנחנו מקיימות ימי עיון משותפים להעלאת המודעות הפמיניסטית".

בפרויקט "רקמה", שעדיין מצוי בשלביו הראשוניים, לוקחות חלק 15 נשים יוצאות אתיופיה מקרית-גת וקבוצת נשים מבאר-שבע. "בשלב הנוכחי השכר שהן מקבלות הוא פועל יוצא של המוצרים שהן משווקות בחנויות קום איל פו, בבית "אחותי" בדרום תל-אביב ובמרכזים", אומרת קשת, "אך הכוונה היא שעד סוף השנה הנוכחית יגובש קו מוצרים שמתאימים לשוק הישראלי, מוצרי רקמה או קליעת

סלים, למשל". את היוזמה מנהיגות לייקה ירדני (42) והמעצבת טסי שאטו, הבוגרת האתיופית הראשונה

של בית הספר שנקר, שבהדרכתה מיוצרים ייחודיים בהם משולבות רקמות אתיופיות מסורתיות.

"עליתי לישראל ב-1989 כשאני אם לשלושה", מספרת ירדני המתגוררת בקרית-גת. "תמיד רציתי לעסוק במקצוע האמנותי שלי, אבל בארץ היו תנאים אחרים ונאלצתי לצאת לעבוד בחקלאות. למזלי, אחרי תקופה מסוימת הציעו לי להשתלב בפרויקט עבודות יד של הסוכנות, וכך הצלחתי לחזור לעסוק בעבודות חימר ורקמה. בהמשך, הגיעה ההצעה להקים את מרכז "רקמה". למרות שהיו הרבה שהתייאשו, לקחתי את היוזמה הזו וממש אהבתי להקים מרכז שהוא מתפרה. התחלנו מאפס והיום זה מתקדם בגדול", היא מתגאה. "22 הנשים שעובדות במקום עושות עבודה נפלאה, תופרות, רוקמות וקולעות סלים מקש".

להקמת המרכז, ירדני משחזרת, קדם מסע גיוס עובדות מבית לבית. "בהתחלה הבנות היו יושבות אצלי בסלון ורוקמות. והיום? אנחנו מצליחות להרוויח וכבר מתכננות קו אופנה של בגדי ערב ושמלות כלה, נשים רבות רוצות להשתלב בעסק - ואנחנו ממתנות שיהיה לנו מקום יותר גדול ועוד הזדמנויות. לא חשבת שאתה יוצאת לזה", היא מסכמת. "אף אישה לא הקימה דבר כזה. לכן אני מדגישה בפני כל-אחת שאסור להתייאש, שצריך ללכת ללמוד. אף פעם לא מאוחר מדי".

[חזרה](#)